

Trei zile cu
IGOR VIERU

- Interviu text, fonogramă
- Nuvele, confesiuni

Interviu text, fonogramă4-8

NUVELE..... 9

CREIONUL TATEI..... 10

DOUĂ MARI DESCOPERIRI: STICLOFONUL ȘI FILMUL 15

SONCA20

POARTA26

Interviu text, fonogramă 31-38

ADDENDA 1. Igor Vieru: gânduri în pragul casei.

(Confesiuni pentru urmași) 39

1. Pădurile se taie iarna, când copacii dorm 39

2. Om și pom nu e numai o rimă 41

3. ...Și ulmul își întoarce toate frunzele spre el..... 42

4. A sădi un pom e tot o artă..... 44

5. „Ștergeți colbul, mucegaiul...” 52

ADDENDA 2. Abecedarul ilustrat în 1970 de Igor Vieru.

Autori: Grigore Vieru, Spiridon Vangheli..... 55

Copilul și muntele

Creionul tatei

Prima dată când m-a fermecat creionul, trăsătura de creion, mișcarea creionului pe hârtie, era făcută de altcineva, făcută de tată-meu.

Într-o dimineață ne sculăm noi. Mama, după ce ne-o schimbat: cămeși albe, de pânză; tatei – i-o dat și lui cămașă. Tata, de-amu duminică dimineață, se duce repede în casa cei mare. Dispare el. A luat un creionaș – era și tâmplar, era și cizmar, era de tot ce vrei. A încercat să facă și perpetuum mobile, își bătea capul, se-ntrecea aicea încă cu unu. Viori făcea, bijuterii făcea, cercei de aur, de argint, inele. Case zidea, de jos până sus. Lemnar, din lemn făcea case, pân' la șindrilă. După aceea se făcea roată, își da drumul în jos și sărea drept în picioare. De pe acoperiș. (*Râde*).

– *Asta era rilualul. Meșterul Manole.*

– Și a dispărut el. Numai ce cat, el vine. Era în cămașă albă și în izmene albe. Și ne-arăta nouă și i-arată și mamei. „Măi Dumitre, da ce-i, i-au... Azi îi duminică, ce te-ai apucat?”. Își făcuse autoportretul în oglindă. M-am uitat eu: cum, creioă nula ista ia, și, uite, să facă așa el? Să iasă așa? Nu puteam concepe că un simplu creion și să facă așa chestii? Să iasă omul, cu ochiul, cutare... Nu m-a trăsniț pe mine talentul lui, da' creionul, minunea creionului și a hârtiei. (*Râde*). E una. De aceea, undeva la mine, era o lovitură, cum... prima, primul contact, cum zice, prima «zamâcanie». (*Ride*).

Și pe urmă, mi-aduc aminte, că eu stăteam cu frate-meu, sora încă nu era la noi, nu se născuse, noi, bahurii, stăteam pe sofă sus, da' el ședea sprijinit jos, la sobă. Se uita bunicul Ion. Era cu plete lungi și cam rar aicea, la cap. Dacă erau pletele, aicea trebuie să fie loc gol, că pletele cădeau jos. Alb la cap și cu musteață albă,

Tatăl și Fiul. Ilustrație.

nas coroiet, ochi albaștri. Parcă-l văd. Da noi luam făină de popușoi și-i presuram în cap. (*Râde*). Era duminică sau nu știu ce acolo, cred că părinții noștri, duși de-acasă, numai el era, și el ne țistuie pe noi să fim cumiți, pe cuptor. „Fiți cumiți, măi”. Da noi tot presuram, da el se scârpina... Iar presuram oleacă de făină de popușoi, iar se scârpina. Până a aflat. (*Râde*).

– *Bahuri într-adevăr!*

Și, odată, șezând el tot lângă soba ceea, m-am pus eu pe pragu ușii dinspre casa cei mare, și mi-am pus un scăunel, am luat o hârtie și l-am desenat. El mă bătea pe mine... E-he-he! Hârtia ceea a umblat toată mahalaua.

Mama, tata: „Ia-uite ce face Igor!”

Și-apoi pe urmă, când am ajuns în clasa întâia – m-am dus cam devreme la școală, de vreo șase ani – era un învățător, primul învățător, Schițcu. Și-acum primul învățător ne-o învățat jurnătate de an. Și el, când ne-a desenat cu cretă colorată, cu pastel pe tablă, o moară de apă, eu am rămas...

– *Fermecat!*

– Iar ca... același șoc! Ca cu creionul cela.

Pe urmă mai vedeam eu niște oameni la noi, care făceau cărți de joc. De-a lui Pomozanu, niște poloneji de-aicea de la noi erau, care știam că aveau niște pasteluri de-acelea grase, colorate. Culorile acelea mă fermecau!.. Rozul acela era roz, al dracului de roz ședea acolo, galbenul acela... al dracului de galben

Cerboaică și Puiul ei.

ședea acolo! Tușul cela, care eu îl miroseam... Voi povesti cum cu Sonca... cum m-am dus să cumpăr eu acuarele și tuș la Ocnița (râde). Da, și... nu mă lăsa. Hârtia colorată care se decupa, care trebuia s-o înclaiem noi, așa, avea diferite culori, era, pe timpurile celea, nu de asta care se vinde acum. Venită din Belgia. Așa culori delicioase și frumoase – felurite culori! Pe urmă ajunsesem eu vânzător la cooperativa noastră, la prăvălia noastră de la școală, și eu vindeam de-acuma, zic, să am în mâna mea hârtia cea. (*Râde*).

Respectiv Da! Am uitat încă să spun. Și încă alt moment. Nefiind încă... neumblând încă la școală, tată-meu mă lua pe mine la școală. Și mă puneă undeva într-o bancă goală. Ședeam și eu acolo. Învățătorul îmi dădea voie să șed. Nu-mi dădea nimic. Când era ora de desen, da învățătorul mă chema și-mi puneă un scaun, și-mi da o cretă, și mă puneă pe mine să umplu tabla ceea cu desene: iepuri, găini. Iepurii tare-mi ieșeau mie și găinile și cucușii. Da, și el se ducea afară și mai fuma, învățătorul. Când se termina ora, venea. Și băieții, de-amu clasa desena desenele mele care le făceam eu.

Da, asta iară un moment... Și când eram tot până a fi la școală cu frate-meu Mișa, ne-apucam și desenam de-acuma. Închipuți-vă, făceam abstracții. Pictură abstractă, desen abstract. Luam noi un cuvânt. În primul rând așa: *marcoteț!* Știi ce-i aceea *marcoteț?* (*Râde.*)

– *Da.*

– *Asta-i covată mititică...*

– *Asta-i o oală, așa...*

– Da, din lut, unde se freacă macul. Așa, așa, *marcoteț*. Da noi întâi, și ca să pătrundă în noi imaginea, nu ca cum este el, dar sunetul lui, înțelegi, emoția lui, spunând cuvântul ăsta: *marcoteț, marcoteț*, de-amu până înnebuneam și de-amu nu știu cum spuneam – *morloteț, mortocot* și de-amu nu mai eram în stare să spunem cuvântul adevărat: *marcoteț*. „Cum se numește, mamă? Cum se cheamă asta”? (*Râde.*) „*Marcoteț, măi*”. Și atunci noi facem niște linii, întortocheate... ba așa... Ajunsem de-amu până la aceea că cuvântul *cuțit* îl desenam. Adică nu *cuțitul*, da... cuvântul...

– *Imaginea?*

– Emoția cuvântului. Mai mult – a reda emoția despre cum sună cuvântul. Am ajuns până la aceea: hai de-amu să desenăm *mătușa Mărița, teotea Sofronia,*